

Cauza C-462/19**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

13 iunie 2019

Instanța de trimitere:

Comisión Nacional de los Mercados y la Competencia (Spania)

Data deciziei de trimitere:

12 iunie 2019

Reclamantă: Asociación Estatal de Empresas Operadoras Portuarias
(ASOPORT)**Pârâtă:****Obiectul procedurii principale**

Procedura principală are ca obiect aplicarea unei sancțiuni semnatarilor celui de Al IV-lea acord de reglementare a relațiilor de muncă în sectorul serviciilor de arimare (denumit în continuare „Al IV-lea acord-cadru privind serviciile de arimare”), pentru motivul că clauzele referitoare la subrogare lucrătorilor sunt anticoncurențiale.

Obiectul și temeiul juridic al cererii de decizie preliminară

Cererea de decizie preliminară are ca obiect compatibilitatea legislației naționale privind subrogarea lucrătorilor care prestează servicii de arimare cu articolul 101 TFUE. Temeiul juridic este articolul 267 TFUE.

Întrebări preliminare

- Articolul 101 TFUE trebuie interpretat în sensul că acordurile dintre operatori și reprezentanții lucrătorilor sunt considerate interzise, inclusiv sub forma unor convenții colective, în cazul în care stabilesc subrogarea lucrătorilor

afiliați la SAGEP de către societățile care se retrag din aceasta și modul în care subrogarea respectivă este efectuată?

- În cazul unui răspuns afirmativ la întrebarea precedentă, articolul 101 TFUE trebuie interpretat în sensul că se opune unor dispoziții de drept intern precum cele cuprinse în Decretul-lege regal 9/2019 în măsura în care constituie temeiul convențiilor colective care impun o anumită formă de subrogare a lucrătorilor care depășește aspectele legate de ocuparea forței de muncă și generează o armonizare a condițiilor comerciale?

- În cazul în care se stabilește că dispozițiile legale menționate anterior sunt contrare dreptului Uniunii, jurisprudența Curții privind supremația dreptului UE și consecințele acesteia, cuprinse, printre altele, în Hotărârile Simmenthal și Fratelli Costanzo, trebuie interpretată în sensul că obligă un organism de drept public, cum ar fi Comisión Nacional de los Mercados y de la Competencia (Comisia Națională a Piețelor și Concurenței), să lase neaplicate dispozițiile de drept intern contrare articolului 101 TFUE?

- În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, articolul 101 TFUE și Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele 81 și 82 din tratat, și obligația de a asigura efectivitatea normelor UE trebuie interpretate în sensul că impun unei autorități administrative precum Comisión Nacional de los Mercados y de la Competencia (Comisia Națională a Piețelor și Concurenței) obligația de a aplica amenzi și penalități cu titlu cominatoriu entităților care se comportă în modul descris anterior?

Dispozițiile de drept al Uniunii invocate

Articolul 101 TFUE.

Hotărârea din 15 decembrie 1976, Simmenthal Spa/Ministero delle finanze (35/76, EU:C:1976:180).

Hotărârea din 22 iunie 1989, Fratelli Costanzo/Comune di Milano (103/88, EU:C:1989:256). Punctele 28-33.

Hotărârea din 16 iulie 1992, Dirección General de Defensa de la Competencia/Asociación Española de Banca Privada și alții (C-67/91, EU:C:1992:330). Concluziile avocatului general Jacobs prezentate la 10 iunie 1992 (C-67/91, EU:C:1992:256).

Hotărârea din 30 martie 1993, Corbiau/Administration des contributions (C-24/92, ECLI:EU:C:1993:118). Punctul 15.

Hotărârea din 21 septembrie 1999, Albany (C-67/96, EU:C:1999:430).

Hotărârea din 9 septembrie 2003, CIF (C-198/01, EU:C:2003:430).

Hotărârea din 31 mai 2005, Syfait și alții (C-53/03, EU:C:2005:333).

Hotărârea din 19 septembrie 2006, Wilson (C-506/04, EU:C:2006:587). Punctele 49 și 51-53.

Hotărârea din 12 ianuarie 2010, Petersen (C-341/08, EU:C:2010:4), punctul 80.

Hotărârea din 17 iulie 2014, Torresi (C-58/13 și C-59/13, EU:C:2014:2088). Punctul 22.

Hotărârea din 9 octombrie 2014, TDC (C-222/13, EU:C:2014:2265). Punctele 30-32.

Hotărârea din 11 decembrie 2014, Comisia/Spania (C-576/13, EU:C:2014:2430).

Hotărârea din 6 octombrie 2015, Consorci Sanitari del Maresme (C-203/14, EU:C:2015:664). Punctele 17 și 19.

Hotărârea din 22 octombrie 2015, EasyPay și Finance Engineering (C-185/14, EU:C:2015:716). Punctul 37.

Hotărârea din 14 septembrie 2017, The Trustees of the BT Pension Scheme (C-628/15, EU:C:2017:687). Punctul 54.

Hotărârea din 20 septembrie 2018, Montte (C-546/16, EU:C:2018:752, punctele 23 și 24).

Hotărârea Curții de Justiție a AELS din 19 aprilie 2016 (cauza E 14/15, Holship Norge AS împotriva Norsk Transportarbeiderforbund). Punctele 41 și 52.

Dispozițiile naționale invocate

Legea 3/2013 din 4 iunie privind înființarea Comisiei Naționale a Piețelor și Concurenței. Articolul 1 alineatul 1, articolul 2 alineatul 2, articolul 5 litera f), articolul 25 alineatul 2, articolul 29 alineatul 2, articolul 23 și articolul 36 alineatul 2.

Legea 15/2007 din 3 iulie privind protecția concurenței (denumită în continuare „LPC”). Articolele 1 și 4.

Decretul-lege regal 8/2017 din 12 mai privind modificarea regimului lucrătorilor pentru prestarea serviciului de manipulare a mărfurilor în porturi, în conformitate cu Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din 11 decembrie din 2014 în cauza C-576/13 (procedură de constatare a neîndeplinirii obligațiilor 2009/4052) (BOE nr. 114 din 13 mai 2017, p. 39641). Articolul 2 alineatele 1 și 2 prima și a doua dispoziție tranzitorie și prima dispoziție adițională.

Decretul-lege regal 9/2019 din 29 martie de modificare a Legii 14/1994 din 1 iunie privind reglementarea întreprinderilor de muncă temporară, în vederea adaptării acestora la activitatea de arimare și aprobarea adaptării juridice a regimului lucrătorilor pentru prestarea serviciului portuar (BOE nr. 77 din 30 martie 2019, p. 328361). Articolul 4.

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 Regimul serviciilor de arimare în Spania a fost caracterizat mult timp prin existența unei rezerve exclusive de activitate în favoarea lucrătorilor portuari repartizați în cadrul societăților de gestiune, în diferitele lor configurații (SEED, APIE, SAGEP).
- 2 Esența acestui regim stabilea o rezervă de activitate care implica angajarea, în teorie, prioritară și, *de facto*, exclusivă a lucrătorilor afiliați la societățile de gestiune. Regimul respectiv presupunea că aceste entități de gestiune, la care întreprinderile prestatoare de servicii de arimare trebuiau să fie acționare, trebuiau în mod necesar să intermedieze procesul de subrogare.
- 3 Sistemul a rămas în vigoare până la executarea Hotărârii Comisia/Spania (C-576/13), în care Curtea a declarat că regimul de reglementare a gestionării lucrătorilor pentru serviciile de manipulare a mărfurilor în Spania contravenea libertății de stabilire recunoscute la articolul 49 TFUE, întrucât impunea întreprinderilor din alte state membre obligația de a se înregistra într-o SAGEP, de a angaja cu titlu prioritar lucrători puși la dispoziție de societatea respectivă, precum și de a angaja permanent un număr minim dintre aceștia.
- 4 Pentru a se conforma hotărârii menționate, a fost adoptat Decretul-lege regal din 2017. Această normă stabilea libertatea de angajare a lucrătorilor portuari pentru prestarea serviciului portuar de manipulare a mărfurilor, dintr-o dublă perspectivă: pe de o parte, a fost stabilit principiul libertății depline de angajare a lucrătorilor pentru prestarea serviciului de manipulare a mărfurilor, cu scopul de a înceta rezervarea în favoarea lucrătorilor afiliați la SAGEP; pe de altă parte, întreprinderile prestatoare de servicii de arimare nu mai erau obligate să participe la SAGEP.
- 5 Prima dispoziție tranzitorie din Decretul-lege regal din 2017 stabilește o perioadă de tranziție de trei ani (până la 14 mai 2020) pentru adaptarea treptată a SAGEP la noul cadru juridic.
- 6 Astfel, până la 14 noiembrie 2017, acționarii SAGEP puteau alege între a rămâne în cadrul societății sau a se separa în mod individual, prin vânzarea acțiunilor lor către ceilalți acționari care au decis să rămână, aceștia având posibilitatea să convină asupra unei noi repartizări a capitalului social și să admită noi acționari. În cazul în care niciun acționar nu ar fi decis să rămână în cadrul SAGEP, aceasta ar fi fost dizolvată. În plus, pe parcursul întregii perioade de tranziție, actualele SAGEP pot alege să își înceteze sau să își continue activitatea.

- 7 Începând cu 14 mai 2020, SAGEP rămase trebuie să aleagă între a-și înceta sau a-și continua activitatea în calitate de Centro Portuario de Empleo (Centru portuar de ocupare a forței de muncă) (CPE) sau de întreprindere de muncă temporară (ETT). Ulterior, SAGEP ar fi supuse normelor pieței libere.
- 8 Cea de a doua dispoziție tranzitorie a Decretului-lege regal din 2017 stabilește că, pe parcursul perioadei de tranziție, toate întreprinderile prestatoare de servicii de arimare, indiferent dacă fac sau nu parte din SAGEP, trebuie să acopere cu lucrătorii afiliați la SAGEP un procent minim din activitățile lor anuale de arimare.
- 9 Prima dispoziție adițională a Decretului-lege regal din 2017 prevede că normele convenționale în vigoare ar trebui să se adapteze la acest nou regim în termen de un an, fiind nule de drept dispozițiile convențiilor colective care nu respectă această obligație, restricționează libertatea contractuală în domeniul serviciului portuar de manipulare a mărfurilor sau al serviciilor comerciale sau limitează concurența.
- 10 Începând cu data de 29 iulie 2013, este aplicabil cel de Al IV-lea acord-cadru privind serviciile de arimare, semnat de Asociación Nacional de Empresas Estibadoras y Consignatarias de Buques (Asociația Națională a Operatorilor Portuari și Curtierilor Maritimi) (ANESCO), ca reprezentant al întreprinderilor din acest sector, și de sindicatele Coordinadora Estatal de Trabajadores del Mar (Coordonarea Statală a Lucrătorilor pe Mare) (CETM), Unión General de Trabajadores (Uniunea Generală a Lucrătorilor) (UGT), Comisiones Obreras (CC.OO.) și Confederación Intersindical Galega (Confederația Intersindicală din Galicia) (CIG), care reprezintă lucrătorii.
- 11 După intrarea în vigoare a Decretului-lege regal din 2017, a fost constituit un comitet de negociere pentru a modifica, printre altele, Al IV-lea acord-cadru privind serviciile de arimare. Pentru a se asigura „că sindicatele se angajează să mențină pacea socială în această perioadă”, ANESCO și întreprinderile sale asociate „se angajează să garanteze ocuparea forței de muncă în proporție de 100 % cu lucrătorii portuari angajați de SAGEP până la 30 septembrie 2017”.
- 12 La 6 iulie 2017, a fost adoptată o modificare a celui de Al IV-lea acord-cadru privind serviciile de arimare, care a constat în adăugarea unei a șaptea dispoziții adiționale, potrivit căreia întreprinderilor care au decis să se separe de SAGEP le este subrogat (cu alte cuvinte le este transferat) personalul portuar care, la data intrării în vigoare a Decretului-legal regal din 2017, făcea parte din personalul SAGEP, proporțional cu acțiunile deținute de întreprinderile respective în cadrul SAGEP. Acest lucru înseamnă că membrii personalului ar putea să fie incluși în mod voluntar în întreprinderile separate, cu menținerea condițiilor de muncă. De asemenea, în cazul lichidării SAGEP, lucrătorii ar avea și dreptul de a se subroga.
- 13 În conformitate cu dispoziția adițională respectivă, această situație ar fi reglementată de legislația aplicabilă succesiunii întreprinderilor și de cel de Al IV-

lea acord-cadru privind serviciile de arimare, precum și de convențiile colective sectoriale până la înlocuirea acestora cu noi acorduri sau convenții.

- 14 Ulterior, au fost aduse alte două modificări la cel de Al IV-lea acord-cadru privind serviciile de arimare care urmăreau obiectivul comun de a impune subrogarea prin intermediul unei convenții colective, pentru a garanta ocuparea forței de muncă în proporție de 100 % cu lucrători din cadrul SAGEP în caz de separare a acționarilor săi. Una dintre aceste modificări conferea Comisión Paritaria Sectorial Estatal (Comisia paritară sectorială de stat) competența de a putea interpreta condițiile de subrogare a lucrătorilor și de a soluționa disputele care ar putea surveni în procesele de separare. Cealaltă modificare viza cea de a șaptea dispoziție adițională și consta în adăugarea unui al doilea alineat conform căruia încadrarea voluntară (a lucrătorilor portuari) în cadrul întreprinderii prestatoare de servicii de arimare care se separă de o SAGEP în conformitate cu prevederile primei dispoziții tranzitorii din Decretul-legal regal din 2017 ar trebui să fie guvernată, printre altele, de principiul neutralității stricte, pentru a se evita ca întreprinderile care se separă de SAGEP să se afle într-o poziție concurențială mai puțin favorabilă, și de principiul proporționalității, în ceea ce privește decizia cu privire la numărul de lucrători subrogați. Cu toate acestea, întreprinderea care se separă, SAGEP și reprezentanții lucrătorilor pot conveni asupra unor criterii diferite sau complementare atât timp cât acestea respectă principiul neutralității stricte și sunt aprobate de Comisión Paritaria Sectorial Estatal (Comisia paritară sectorială de stat).
- 15 Pe parcursul celor șase luni prevăzute de Decretul-legal regal din 2017 pentru solicitarea separării de SAGEP, mai precis de SAGEP din Portul Sagunto (SESASA), o singură întreprindere prestatoare de servicii de arimare a formulat cererea. Entitatea a informat SESASA cu privire la acest aspect la 13 noiembrie 2017.
- 16 Din momentul în care entitatea și-a comunicat intenția de a se separa de SESASA, atât ea, cât și alte întreprinderi care aparțineau grupului au făcut obiectul unor acțiuni care le-au afectat în mod semnificativ activitatea și competitivitatea și care, în opinia Dirección de Competencia (Direcția Concurență), ar putea constitui un boicot.
- 17 Odată inițiată procedura de separare de SAGEP și în conformitate cu Al IV-lea acord-cadru privind serviciile de arimare modificat, s-a desfășurat procedura de realizare efectivă a subrogării convenționale și a fost convocată Comisia paritară sectorială, care a aprobat ca întreprinderea care dorea separarea să transfere 19 lucrători, reprezentând 19,02 % din participația sa la acționariatul SAGEP.
- 18 La 3 noiembrie 2017, Direcția Concurență a CNMC a inițiat o procedură de sancționare în conformitate cu cel de Al IV-lea acord-cadru privind serviciile de arimare, împotriva ANESCO și a sindicatelor CETM, UGT, CC.OO., Langile Abertzaleen Batzordeak (LAB), CIG și Eusko Langileen Alkartasuna (ELA).

- 19 Direcția Concurență califică faptele descrise drept comportament interzis de articolul 101 TFUE și de articolul 1 din LDC deoarece, în pofida prevederilor primei dispoziții tranzitorii din Decretul-legal real din 2017, operatorii și sindicatele au ajuns la un acord (publicat sub forma unei convenții colective) în care sunt introduse o serie de obligații suplimentare pentru întreprinderi, cum ar fi impunerea subrogării personalului portuar din cadrul SAGEP proporțional cu participația la acționariatul anterior al societății care decide să se separe și cu categoriile de forță de muncă impuse de o comisie compusă din reprezentanți ai întreprinderilor active pe piață (concurenți ai solicitantei) și cu reprezentarea lucrătorilor.
- 20 Potrivit Direcției Concurență, astfel de acorduri implică impunerea unor condiții comerciale între operatori care, depășind sfera de aplicare a negocierii colective, constituie o restricție privind exercitarea dreptului de separare și, prin urmare, privind condițiile liberei concurențe pe care modificarea legislativă intervenită după ce a fost pronunțată hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene urmărea să le asigure. Prin urmare, la 12 noiembrie 2018, Direcția Concurență a emis o propunere de rezoluție, în care a concluzionat că faptele menționate anterior constituie o măsură nejustificată, disproporționată și discriminatorie, care afectează libertatea de angajare a lucrătorilor pentru prestarea serviciului portuar de manipulare a mărfurilor și libertatea întreprinderilor care dețin o licență pentru prestarea acestui serviciu de a participa sau nu la societăți care au ca obiect de activitate punerea la dispoziție de lucrători, ceea ce constituie o încălcare a articolului 1 din LDC și a articolul 101 TFUE.
- 21 La 31 martie 2019, înainte de încheierea procedurii de sancționare a CNMC, a intrat în vigoare Decretul-lege regal din 2019. Această normă oferă partenerilor sociali posibilitatea de a stabili, prin acorduri sau convenții colective, o subrogare obligatorie a personalului SAGEP pentru cazurile în care întreprinderile doresc să se separe de acestea, să se transforme în CEP sau să se dizolve.
- 22 În special, articolul 4 din Decretul-lege regal din 2019 prevede că, pentru a garanta stabilitatea locului de muncă, organizațiile sindicale și asociațiile patronale pot stabili, printr-un acord sau o convenție colectivă, măsurile de subrogare necesare pentru menținerea locurilor de muncă ale lucrătorilor care, la intrarea în vigoare a Decretului-lege regal din 2017, prestau servicii portuare de manipulare a mărfurilor și care continuau să presteze asemenea servicii. În fapt, în cazul în care întreprinderile încetează să mai fie acționare ale SAGEP sau în cazul în care SAGEP sunt dizolvate, se va aplica mecanismul de subrogare a lucrătorilor, dacă sindicatele și asociațiile patronale convin astfel, mecanism care trebuie să fie transparent, obiectiv și echitabil. În cazul în care se creează un CEP, acesta se va subroga ca angajator al lucrătorilor fostului SAGEP.
- 23 În plus, Decretul-lege regal din 2019 extinde termenul pentru exercitarea dreptului de separare la întreaga perioadă de tranziție prevăzută de Decretul-lege regal din 2017, la 14 mai 2020. Prin urmare, această normă ar avea, *de facto*, un efect retroactiv cert, deoarece ar presupune validarea deciziilor privind subrogarea

adoptate înainte de intrarea sa în vigoare, inclusiv a celor care fac obiectul litigiului, astfel încât ar fi contrară dispozițiilor Decretului-lege regal din 2017, care stabilea un termen de un an pentru adaptarea convențiilor și declara nulitatea celor care nu erau modificate în acest sens.

Principalele argumente ale părților din acțiunea principală

- 24 Nu există argumente din partea părților.

Prezentare succintă a motivării cererii de decizie preliminară

- 25 Primul aspect abordat de CNMC vizează propria sa calitate de instanță. În acest sens, CNMC începe prin a reaminti cele cinci cerințe pentru a avea calitatea de „instanță”: originea legală a acestui organ, caracterul său permanent, caracterul obligatoriu al jurisdicției sale, natura contradictorie a procedurii, aplicarea de către acel organ a normelor de drept, precum și independența sa.
- 26 În ceea ce privește originea legală, CNMC reamintește că această cerință este reglementată de Legea 3/2013, ceea ce dovedește că este îndeplinită condiția referitoare la originea legală a acestui organ și justifică caracterul său permanent.
- 27 În ceea ce privește caracterul obligatoriu al jurisdicției sale, în dreptul spaniol, CNMC este considerat un organism de drept public căruia Legea 3/2013 îi conferă competența de a aplica articolele 101 TFUE și 102 TFUE, fără a depinde de acordul părților, și ale cărui decizii sunt executorii și obligatorii pentru acestea.
- 28 În ceea ce privește natura contradictorie a procedurii, CNMC afirmă că legislația spaniolă asigură natura contradictorie a procedurii de sancționare în fața CNMC. Astfel, deciziile Consiliului CNMC referitoare la aplicarea articolelor 101 TFUE și 102 TFUE fac parte dintr-o procedură de audiere în care părțile interesate pot prezenta argumente și pot propune probe în legătură cu actele ulterioare emise de fiecare autoritate competentă care furnizează informații privind faptele, calificarea lor juridică și responsabilitatea pe care o pot avea părțile respective în cadrul acesteia. În plus, desfășurarea procedurilor de sancționare este guvernată de principiul separării funcționale, care impune articularea procedurală în două etape, investigarea și adoptarea deciziei, ce corespunde unor organisme distincte (Direcția Concurență și Consiliul), ambele integrate în CNMC și fără nicio interferență externă.
- 29 Astfel, Direcția Concurență investighează, inițiază și conduce procedurile de sancționare și înaintează Consiliului o propunere de decizie. Acesta ia în considerare propunerea organismului de investigare și argumentele finale prezentate de părți și poate avea loc o ședință de audiere a pledoariilor. La sfârșitul procedurii, acesta emite o decizie, în mod efectiv executorie și împotriva căreia se poate introduce o acțiune în contencios administrativ, în cadrul căreia

aplică LDC și articolele 101 TFUE și 102 TFUE în cazul în care este afectat comerțul în cadrul Uniunii Europene.

- 30 În ceea ce privește cerința potrivit căreia instanța, pentru a avea această calitate, trebuie să aplice norme de drept, CNMC consideră că este de asemenea îndeplinită. În sfârșit, în ceea ce privește independența organului, CNMC susține că articolul 2 alineatul 1 din Legea 3/2013 prevede că comisia menționată acționează, pentru desfășurarea activității sale și îndeplinirea obiectivelor sale, cu autonomie organică și funcțională și cu independență deplină. La rândul său, articolul 3 din legea menționată interzice membrilor organelor sale să solicite sau să accepte instrucțiuni din partea unei entități publice sau private.
- 31 De asemenea, CNMC susține că are statutul unui terț în ceea ce privește autoritatea administrativă care poate fi supusă controlului său, că își exercită funcțiile cu autonomie deplină și că este protejată de interferențe sau de presiuni externe susceptibile să pună în pericol independența membrilor săi. În plus, deciziile emise de Consiliul CNMC sunt executorii imediat. Pe de altă parte, CNMC trebuie să își îndeplinească funcțiile cu deplina respectare a obiectivității și a imparțialității în raport cu părțile în litigiu și cu interesele lor din perspectiva obiectului litigiului. De asemenea, membrii săi sunt inamovibili.
- 32 CNMC reamintește că Curtea a admis o cerere de decizie preliminară formulată de predecesorul acestei comisii, Tribunal de Defensa de la Competencia (Tribunalul pentru Concurență) (TDC), oferind un răspuns fără a analiza capacitatea organismului de a introduce cererea. Totuși, avocatul general Jacobs a efectuat analiza în concluziile sale și a concluzionat că nu există nicio îndoială că TDC ar trebui să fie considerat o instanță.
- 33 În acest sens, CNMC susține că are un grad de independență chiar mai ridicat decât predecesorul său, motiv pentru care susține că, dacă TDC a fost considerat un organism independent, cu atât mai mult acest statut trebuie acordat CNMC.
- 34 Pe de altă parte, CNMC menționează Hotărârea Syfait și alții, pentru a contesta faptul că se aplică situației în speță, întrucât, în cauza respectivă, Epitropi Antagonismou era subordonată ministrului dezvoltării, iar revocarea sau anularea numirii membrilor săi nu a făcut obiectul unor garanții specifice. De asemenea, CNMC afirmă că dreptul de evocare de care dispune Comisia Europeană în materie de concurență există numai atunci când se aplică normele de concurență stabilite de Uniunea Europeană și exista deja atunci când Curtea a admis întrebarea preliminară formulată de TDC.
- 35 În concluzie, CNMC susține că aceasta trebuie considerată „instanță a unui stat membru” în sensul articolului 267 TFUE.
- 36 În ceea ce privește fondul cauzei, CNMC arată că articolul 101 TFUE interzice, la fel ca articolul 1 din LDC, orice acord între operatorii economici care are ca obiect sau ca efect restrângerea concurenței în cadrul pieței europene. Cu toate

acestea, articolul 4 din LDC interzice aplicarea articolului 1 unor comportamente care rezultă din aplicarea unei legi.

- 37 Potrivit unei jurisprudențe bine consolidate a Curții, articolul 101 TFUE se aplică operatorilor care uniformizează condițiile pentru prestarea de servicii pe piață, iar noțiunea de operator este o noțiune autonomă de drept al Uniunii Europene. În plus, Curtea a clarificat faptul că nimic nu împiedică aplicarea normelor în materie de concurență entităților care reunesc lucrătorii (de exemplu sindicatele), cu condiția ca acțiunea lor să depășească aspectele care le sunt specifice și să aibă ca obiect sau ca efect armonizarea aspectelor comerciale.
- 38 În acest sens, Hotărârea Albany contestă excluderea, *per se*, a convențiilor colective de la aplicarea normelor în materie de concurență, astfel încât autoritățile de concurență trebuie să efectueze o examinare prealabilă a naturii și obiectului acordului înainte de a concluziona dacă articolul 101 alineatul (1) TFUE este sau nu aplicabil. Hotărârea Viking, referitoare la restricțiile privind libertatea de stabilire care rezultă din aplicarea unei convenții colective, consideră că, deși scopul protejării lucrătorilor constituie un drept fundamental care poate justifica, în principiu, o restricție privind una dintre libertățile fundamentale garantate de tratat, astfel de măsuri trebuie să fie adecvate pentru realizarea obiectivului legitim și nu trebuie să depășească ceea ce este necesar pentru atingerea acestuia.
- 39 Prin urmare, în cazul în care acordul sau convenția colectivă depășesc aceste domenii de aplicare (cum ar fi aspectele legate de salarii, vacanțe, timpul de lucru, organizarea muncii), autoritățile de concurență, în conformitate cu Hotărârea Albany, trebuie să analizeze natura și obiectul acestora, înainte de a decide dacă sunt incluse sau excluse din normele în materie de concurență. În cadrul analizei respective, ar trebuie să se acorde o atenție deosebită nu numai aspectelor tratate în convenție, ci și aspectului dacă aceasta stabilește obligații față de terți sau dacă afectează alte piețe într-un mod care nu este justificat de obiectivul negocierilor colective.
- 40 În același sens s-a pronunțat Curtea de Justiție a AELS în Hotărârea Holship Norge AS împotriva Norsk Transportarbeiderforbund: condițiile trebuie analizate de la caz la caz, dar nu se poate considera garantat un drept preferențial al unor lucrători în raport cu alții și nici stabilirea de măsuri de boicotare în scopul atingerii obiectivului de aprobare a convenției.
- 41 În opinia CNMC, Decretul-lege regal din 2019 protejează, precizând că face acest lucru pentru a asigura respectarea drepturilor de muncă ale lucrătorilor portuari care au fost afiliați la SAGEP, încheierea unor convenții colective care să permită subrogarea în termenii în discuție.
- 42 De asemenea, se reiterează jurisprudența care recunoaște principiul supremației dreptului Uniunii. Astfel, în Hotărârea CIF, Curtea a statuat că, „în cazul comportamentelor întreprinderilor contrare articolului 81 alineatul (1) CE, care sunt impuse sau facilitate de o reglementare națională care legitimează sau

întărește efectele acestora, în special în ceea ce privește stabilirea prețurilor și împărțirea pieței, o autoritate națională de concurență care este însărcinată, printre altele, să asigure respectarea articolului 81 CE: are obligația de a lăsa neaplicată respectiva reglementare națională; nu poate aplica sancțiuni întreprinderilor în cauză pentru comportamentele vizate în cazul în care însăși legislația națională impune aceste comportamente; poate aplica sancțiuni întreprinderilor în cauză pentru comportamentele lor ulterioare deciziei de a lăsa neaplicată legislația națională respectivă, după ce decizia menționată devine definitivă în privința acestora; poate aplica sancțiuni întreprinderilor în cauză pentru comportamentele vizate în cazul în care comportamentele sunt pur și simplu încurajate sau facilitate de reglementarea națională respectivă, cu condiția să țină seama în mod corespunzător de caracteristicile specifice ale cadrului de reglementare în care au acționat întreprinderile.”

- 43 Totuși, CNMC consideră că această hotărâre nu poate fi aplicată în mod direct, în măsura în care, în speță, doar operatorilor li se permite să încheie acorduri prevăzute de convențiile colective.
- 44 Având în vedere toate cele de mai sus, CNMC are îndoieli cu privire la interpretarea care trebuie dată articolului 101 TFUE pentru a determina dacă faptele în discuție în prezenta cauză ar putea fi considerate ca intrând sau nu sub incidența interdicției prevăzute la alineatul (1) al acestui articol.
- 45 Pe de altă parte, CNMC are convingerea că poate fi, de asemenea, relevantă jurisprudența stabilită de CJUE în Hotărârile Fratelli Costanzo, Petersen sau The Trustees of the BT Pensi6n Scheme, potrivit căreia autoritățile administrative ale statelor membre au obligația de a asigura efectul deplin al acestor norme, lăsând neaplicată din oficiu, dacă este necesar, orice dispoziție contrară a legislației naționale, fără a fi necesar să solicite sau să aștepte înlăturarea prealabilă a acesteia pe cale legislativă sau prin orice alt procedeu constituțional.